

v uresničenju te velike Krekove misli našo gospodarsko in narodno rešitev. Nemškonacionalni psički in nemškutarski jazbeci naj lajajo in grizejo kakor hočejo, slovenski kmetje so kakor en mož za veliko avstrijsko Jugoslavijo. Mnogim še ni popolnoma jasno, kakšne prednosti, ugodnosti in koristi bi imeli slovenski kmetje od Jugoslavije. Kot slovenski kmet hočem v tem pogledu povedati in razložiti nekaj misli.

1. Kmet bi prišel v jugoslovanski državi do svojih pravic. Na Štajerskem in Koroškem smo kmetje v deželni zbor, deželni odbor, v večini okrajnih zastopov, v Kmetijski družbi v manjšini. Povsod nam komandirajo nemški tovarnarji, nemški meščani, nemški grofje in baroni, nemški uradniki. Sklepajo se postave in odredbe, ki so v škodo ne samo slovenskemu, ampak sploh vsemu kmetiskemu stanu. Vzemimo za primer samo Štajersko! Kakšen je naš lovski zakon in kdo ga je sklenil? Kdo je sklenil vinski davek? Kdo je tako nesrečno gradil graško deželno bolnišnico? Kdo je kriv, da še Ljutomer po železnici ni zvezan z Ormožem in da obsoteljski kraji ne dobijo železnice? Kdo je kriv, da še Pesnica in druge reke ter potoki in boudourniki na Slovenskem Štajerskem niso regulirani? Kdo nosi krivdo, da so cestne razmere v naših krajih tako strašno slabe, da mnogo slovensko-štajerskih okrajev niti najpotrebnejših cest nima? Kdo nosi krivdo, da se večina štajerskih deželnih doklad porabi za mesto Gradec in nemški del dežele, Slovenski Štajer pa se v vsakem oziru zanemarja? Deželni zbor in deželni odbor, v katerem imajo vsled krivično sestavljenega volilnega reda nekmetje-Nemci veliko večino, sta vsega tega kriva. V Jugoslaviji, ki bi bila po ogromni večini kmetiska država, pa bi prišel kmeti stan v vseh postavodajnih zborih do svoje odločujoče veljave. Jugoslovanski kmet bi imel večino v jugoslovanskem deželni, oziroma državnem zboru. In tudi z jugoslovanskimi meščani, trgovci in industriji bi naši kmeti zastopniki ložje izhajali, ker vsi ti kot večinoma kmeti sinovi bolj poznajo kmetijske razmere in so nam mnogo bolj naklonjeni nego zagrizeni nemški meščani in bogataši, ki mnogokrat slovenskega kmeta živoga ne morejo videti. Postavodajna zastopstva jugoslovanske države bi gotovo živo skrbela za gospodarski napredek kmetijskega stanu. Deželni zbori in odbori v naših deželah pa samo z novimi davki in bremenji, ter s postavami, ki so prikrojene v korist meščanov, industrijalcev in bogatašev, ovirajo napredek in razvoj kmetijskega stanu.

2. V Jugoslaviji bi izginilo potujčevanje. Srce boli človeka, ko vidi, koliko slovenske dece se v nemških šolah odtuji materinemu jeziku, koliko slovenske krvi se prištevajo po mestih in obmejnih krajih med nemško, koliko rodovitne in krasne slovenske zemlje leto za letom preide v last nenasitnega, grabežljivega tujca. Nemci so v naše lepe slovenske kraje zanesli in vsilili narodni spor. Dočim se ustanovi v vsaki vasi že za tri nemške otroke nemška šola, ne dovolijo Nemci za tisoče slovenskih otrok v Mariboru, v Gradcu, Celovcu in drugih mestih počuka v materinščini. To grdo potujčevanje bi v Jugoslaviji izginilo. Vsak narod bi dobil svoje narodne pravice, svoje šole in vse, kar mu je potrebno za kulturni napredek.

3. V Jugoslaviji bi dobili tudi domače uradnike-rojake. Vsak slovenski kmet je sedaj pod težko butaro čudnih naredb, odlokov in odredb, ki jih izdajajo uradniki pri naših namestnikih, glavarstvih in davčnih oblastvih. Dika teh odredb so n. pr. rekvizicije krompirja in drugih živil v naših krajih. Sestavljajo jih uradniki, ki ni so našega rodu in nimajo srca za nas.

Slovenski kmetje upamo, da bo zgrajena naša Jugoslavija tako, da se bomo v njej srečne čutili ne samo mi kmetje, ampak tudi vsi drugi stanovi.

Iz navedenih vzrokov smo slovenski kmetje kakor en mož vsi za skorajšnje uresničenje naše velike jugoslovanske misli. Naša srčna želja je, da bi cesar Karel prav kmalu postal tudi naš jugoslovanski kralj.

Naše poslance pa prosimo, da tudi v bodoče tako odločno zastavijo vse svoje moči za ujedinjenje vseh avstrijskih jugoslovanskih bratov.

Grobanje trt.

Leto za letom se dogaja, da nam nekaj trt v vinogradu iz raznih vzrokov usahne. Take trte je

treba nadomestiti, ker postane sicer nasad redek in malo rodi.

Pri starih trtah smo bili navajeni trte z grobanjem nadomestiti in zato se tudi pri novi trti vinogradniki zopet radi poslužujejo grobanja, ne glede na to, če je to prav ali ne. Treba je tedaj, da se glede grobanja tri izpregovori odločno in resna beseda: Ali je in v katerih slučajih je grobanje cepljenih trt na mestu?

Cepljena trta obstoji iz dveh delov: iz ameriške divje trte kot podlage, to je podzemeljski del trte, in iz evropskega, nadzemeljskega dela, to je žlah-ten, trtni les, ki rodi.

Zakaj cepimo žlahten (domač, evropski) les na divjo ameriško podlago, je vsakomur dobro znano. Enostavno zato, ker vemo, da se korenine, ki izrastejo iz ameriškega trtnega divjaka, zoperstavljajo trtni uši, da jih torej trtna uš ne more uničiti, dočim ko korenine, ki izrastejo iz domačega, evropskega lesa, trtna uš objeda in trto s tem uniči.

Napačno je mnenje mnogih, da s tem, če posadimo ameriško cepljeno trto, trtno uš iz vinograda preženemo. Trtna uš se nahaja tudi na cepljenih trtah in živi tudi na ameriških trtnih koreninah, le uničiti jih ne more. Kakor hitro pa na eden ali drugi način spravimo evropski (domač) les cepljene trte v zemljo, da napravi korenine, na katere se trtna uš takoj preseli, se na njih močno pomnoži in jih slej ali prej uniči.

Zato ne bomo mogli nikdar ameriško trto kot podlago opustiti. Vsakdo pa, ki trto groba ali tako sadi, da pride domač les v zemljo, mora biti pripravljen, da mu prej ali slej trta vsled poškodb po trtni uši pogine.

Grobanje cepljenih trt se zaradi tega v splošnem ne more priporočati, ker skrajša življenje vinogradev.

Če nam torej kaka trta v vinogradu pogine, skušajmo jo nadomestiti s cepljeno trto na ameriški podlagi. To mora biti pred vsem vedno pravilo pri mladem trtnem nasadu.

Vinogradniki, nikar ne grobajte trt v mladih nasadih! S tem boste kmalu ob vinograd. Izkopajte že v jeseni globoko in široko jamo, spomladaj posadite vanj lepo, močno cepljeno, pridenite dobre zemlje in komposta ali hlevskega gnoja, poskrbite za trto, zlasti s tem, da jo dobro škropite, in kmalu bo dohitela osfale starejše trte.

Grobanje cepljenih trt je edinele na mestu v starih nasadih, tam kjer je že veliko lukenj v vinogradu in kjer vidimo, da vinograd itak že ne bomo mogli dolgo držati, temveč da ga bomo morali kmalu prenoviti. Tam lahko grobamo, da še v zadnjih letih prestor bolj izkoristimo. Pet, šest, znabit tudi več let bo taka grobana trta še dobro rastle in rodila, potem bomo pa morali vinograd nanovo prerigolati in nove, cepljene trte posaditi.

Če pogrobamo cepljeno trto, reče jo najprvo ameriške korenine matere trte. V drugem in tretjem letu naredi trta iz pogrobanega žlahnega lesa veliko korenin, katere pomagajo trto roditi. Zato bomo videli, da v drugem, tretjem in znabit še v četrtem letu pogroban trta posebno dobro raste in rodi. A od tega časa naprej prične nazadovati. Na koreninah, ki so nastale iz pogrobanega domačega lesa, se zapledi trtna uš in jih prične objedati.

Če je medtem korenina matere trte že preveč oslabela, bodo pogrobane trte kmalu pričele pešati. Le če je korenina matere ameriške trte dovolj močna, potem ostanejo grobane trte dalje v močil a več kot šest do osem let bodo komaj preživele.

Glede grobanja veljajo torej naslednja pravila:

1. Ameriške cepljene trte grobaj le v sili in sicer le zato, da nadomestiš posamezne poginule trte, ne pa da vinograd pomladiš.
2. V mladih nasadih nikar ne grobaj, temveč nadomeščaj poginule trte le z močnimi in zdravimi cepjenkami.
3. V starih nasadih, kjer podsajanje vsled močnega razvoja korenin starih trt, vsled hude sence itd. nima uspeha, lahko nadomestiš poginule trte z grobanjem. Izberi pa zato vselej le močno trto.
4. Nadomeščaj trte v tem slučaju po možnosti le z vlačnicami in le če to ni mogoče, pogrobaj celo trto.

B. Skalický.

Oddaja mleka v mariborskem okraju.

Kakor izvemo, namerava mariborsko okrajno glavarstvo prihodnje dni na občinska predstojništva izdati odlok, po katerem se bo uredil promet z mlekom. Glavarstvo zahteva za presrbo mesta Maribor, da morajo posestniki oddati od vsake krave-mlekari- ce 1 l neposnetega mleka. Glavarstvo se sklicuje na § 9 cesarske odredbe z dne 24. marca 1917, drž. zak. št. 131, in namestniškega odloka z dne 25. aprila 1917 št. L W 15 H 104 1917. Župan bo moral sestaviti poseben seznamek za oddajo mleka obveznih posestnikov s pristavkom dnevno zahtevane množine mleka.

Ta odlok bo hudo prizadel mnoge družine. Krav-mlekarije je zelo malo, sena ni, otrobov ni, —

vsled tega je tudi mleka dandanašnji izredno malo. Ker primanjkuje masti, uporabljajo ljudje na deželi mleko namesto zabele. Uvažujemo, da je v mestih po- manjkanje mleka zelo občutno, a pomisliti se mora, da so tudi na kmetih otroci in stari ljudje, ki ne morejo biti brez mleka. Radi tega bo mnogim družinam nemogoče oddajati mleko. Po našem mnenju bo dol- žan dajati mleko glavarstvu le tisti, ki ima več krav- mlekarije in ki ima le manjše število oseb pri hiši. Na vsak način bi moral glavarstvo določiti, koliko mleka se mora pustiti posamezniku z ozirom na šte- vilo oseb in krav-mlekarije.

Župani naj pri sestavljanju seznamov za od- dajo mleka pazijo, da ne bodo te seznamke napačno sestavljali. V seznamke krav se naj izrečno napiše- jo le tiste krave, katere so ob času sestavljanja se- znamov res mlekarije. Močno brejih krav in krav, ki dajejo le malo mleka, to so vprežne krave, po naš- em mnenju ni treba vpisovati v te seznamke.

Ker bodo nabiralci mleka v posameznih občih oproščeni vojaške službe, naj se isti takoj zgla- sijo pri prehranjevalnem uradu mariborskega okraj- nega glavarstva. Za Slovenski Štajer se je ustano- vilo v Mariboru mleko-preskrbovalni urad, ki poslu- je v hiši Parkstrasse št. 18. Ta urad vodi potovalni učitelj g. Pirstinger.

Opozarjamo naše ljudi, da morajo župani pri razdelitvi oddaje mleka pravično in strogo nepri- stransko postopati. Na vsak način se mora pridelav- valcem pustiti toliko mleka, kolikor ga neobhodno potrebujejo za prehrano svoje družine. Če se bodo zgodile kake nerednosti, prosimo obvestiti.

Cenjenim naročnikom!

Zadnjič smo priložili poštne položnice. Cen- jene naročnike prosimo, da nam začnejo **takoj pošiljati naročnino za l. 1918**, ker ob novem letu in v januarju smo z delom pre- obloženi, ako vseh **32.000** naročnikov takrat pošlje denar.

Draginja za tiskarske potrebščine je že grozna. Samo nekaj vzgledov. Za vagon pa- pirja smo poprej dali 2400 K, zdaj plačamo **15.000 K**; kilogram barve je poprej stal 1 K 10 v, zdaj stane **K 4-50**; kilogram su- rovega olja poprej 14 v, zdaj 44 v, mazilno olje poprej kilogram 68 v, zdaj **K 3-50** i. t. d. Papirja rabimo **3 vagonov** na leto, in bi bil stal poprej papir za celo leto 21'000 K, zdaj pa moramo zanj plačati **135.000 K**. To so velikanske razlike!

Raditega smo prisiljeni našemu listu **naročnino zvišati**, česar nam naši ra- zumni čitatelji gotovo ne bodo zamerili.

V prihodnjem letu bo torej stal **Slov. Gospodar za Avstro-Ogrsko in Nemčijo**.

Za celo leto K 8;
za pol leta K 4;
za četrto leta K 2.

Za aktivne vojsake pa ostanejo stare cene: za celo leto K 4.—; za pol leta K 2.—; za četrto leta K 1.—.

Obenem prosimo svoje prijatelje, da pridno agitirajo za naš list, da bo Slov. Gospodar v vsaki slovenski hiši na Štajerskem. Število na- ročnikov mora poskočiti na **40.000**—.

Naše žrtve za domovino.

„Vaš sin Anton je padel. Kratko je bilo njego- vo trpljenje.“ To prežalosno novice je sporočil pri- jatelj in tovariš padlega junaka ugledni hiši Avguš- tina Jager, p. d. Tomaževim, v vasi Dolec, žup- nije Sv. Jurij ob južni želi. Umerno, da je ta žalostna novice do dna srca pretresla njegove lju- be domače in nas vse, ki smo rajnega poznali. Saj je bil fant-poštenjak, priljubljen povsod. Služil je kot narednik pri domačem junaškem pešpolku št. 87. Dvakrat je tekom vojske nevarno zbolel, a zopet okrevaj. Ko pa je sedaj tretjič sel braniti svoj ljudi dom proti verolomnemu Lažu, dopadlo je Previdno- sti božji, poklicati ga k sebi, starega šele 22 let. V duhu stoječ ob tvojem preranem grobu v dalji tu- jini ti kličemo: Dragi Anton! Počivaj v miru in na svidenje tam, kjer ni več vojske in gorjal!